

Sosiaali- ja
terveysministeriö

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN TILINPÄÄTÖSKANNANOTTO

**TYÖTERVEYSLAITOKSEN (TTL) TOIMINNASTA VUODELTA
2024**

**SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ
HELSINKI 2025**

SISÄLLYS

1.	Yleisarvio ja valmistelu	3
2.	Tulossopimuksen toteutuminen	3
2.1	Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden toteutumisesta	3
2.2	Arvio toiminnallisen tulostavoitteiden toteutumisesta	4
3.	Valtiotalouden tarkastusviraston ja muiden tarkastusten huomiot	8
4.	Toimenpiteet	8
4.1	Virastolle ehdotetut toimenpiteet	8
4.2	Sosiaali- ja terveysministeriön toimenpiteet.....	8

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) antaa valtion talousarvioasetuksen (1243/1992) 66 i §:n edellyttämän tilinpäätös- ja toimintakertomuskannanottonsa Työterveyslaitoksen toiminnasta vuodelta 2024 ja niistä toimenpiteistä, joihin tilinpäätöskertomus ja siitä 8.5.2025 annettu tilintarkastuskertomus ja vuosiyhteenveto ja muut selvitykset antavat aihetta.

1. Yleisarvio ja valmistelu

Vuosi 2024 oli tulossopimuskauden 2024–2027 ensimmäinen. Koko hallinnonalalla vaikutti merkittäväällä tavalla hallitusohjelman tavoite julkisen talouden vahvistamisesta ja sopeuttamisesta sekä edelleen jatkunut Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan.

Vuoden 2024 tulostavoitteiden toteutumisesta on arvioitu 1–5-asteikolla kuten aiemminkin. Kokonaislukujen lisäksi on voinut käyttää puolikkaita numeroita. Arvioinnissa on painotettu keskeisiä ja merkittäviä tavoitteita, samalla merkitykseltään pienemmät tavoitteet ovat saaneet pienemmän painon. Jos joku merkittävä tavoite ei ole toteutunut, voi kokonaisarvosana olla enintään 3 ½. Toisaalta, jos toteutumatta on jäänyt vähäiseksi arvioitu tavoite, voi kokonaisarvosana olla 4, samalla merkitykseltään pienemmät tavoitteet ovat saaneet pienemmän painon.

Kokonaisuudessaan STM arvioi, että Työterveyslaitoksen (TTL) vuoden 2024 tulostavoitteet on toteutettu suunnitellun mukaisesti.

Arviointiasteikko:

- Tulostavoitetta ei ole edistetty tai
- Tulostavoite on toteutettu osittain tai
- Tulostavoite on toteutettu lähes suunnitellun mukaisesti tai
- Tulostavoite on toteutettu suunnitellun mukaisesti tai
- Tulostavoite on toteutettu ja ylitetty huomattavasti.

Kannanotto on valmisteltu STM:n sisäisessä valmisteluryhmässä sekä työ- ja tasa-arvo-osaston johtoryhmässä. Kannanotto on käsitelty ministeriön virkamiesjohtoryhmässä, ja TTL on antanut siitä palautteen. Sosiaaliturvaministeri on tehnyt päätöksen kannanotosta kansliapäällikön esittelystä. Valmistelu perustuu ministeriön sisäiseen ohjeeseen, Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomukseen ja vuosiyhteenvetoon sekä TTL:n vuoden 2024 tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen.

2. Tulossopimuksen toteutuminen

2.1 Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden toteutumisesta

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden toteutumisen arviointi on tehty koko hallinnonalan osalta viiden vaikuttavuustavoitteen seurantaindikaattoreiden perusteella. Kehitys on ollut pääosin tyydyttävää. Tarkempi arvio on luettavissa Hallituksen vuosikertomuksen liitteessä 1. Yksittäisen viraston vaikutusta yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen ei raportoida eikä arvioida.

2.2 Arvio toiminnallisen tulostavoitteiden toteutumisesta

1. Turvaamme väestön hyvinvoinnin ja yhdenvertaisuuden kaikissa tilanteissa (Tulostavoite: 1.1 Tietoperustainen yhteiskuntapolitiikka varmistaa hyvinvointitalouden toteutumisen politiikkatoimissa ja päätöksenteossa)

TTL edistää työ- ja toimintakykyä tutkimuksella ja tutkimukseen perustuvan tiedon levittämällä. TTL:n perustavoitteisiin kuuluu pitkäjänteisen seurantatiedon tuottaminen työikäisen väestön työkyvystä ja työhön osallistumisesta. Vuoden 2024 tulostavoitteena oli tiedon tuottaminen osaamisen, työkyvyn ja syrjäytymisen välisestä vuorovaikutuksesta sekä keinoista työkyvyn ja työllisyyden edistämiseksi huomioiden toimenpiteiden kustannusvaikuttavuus.

LIFECON-tutkimushankkeessa on julkaistu tutkimuksia mm. työajanodotteen trendien sosioekonomisista eroista ja työkyvyttömyyden ehkäisyn keinoista (psykoterapia, työaltisteet) sekä järjestetty keskustelutilaisuuksia päätöksentekijöiden kanssa. Työkykyohjelman laajennoksen tutkimusosiossa on tuotettu tietoa työkykyprofileista ja työhön osallistumisesta pohjautuen työikäisen väestön ryhmittelyyn rekisteriaineistoja hyödyntäen. Tulokset julkaistiin Työelämä-tieto-palvelussa. Hankkeessa on tehty kolmen vuoden polkutarkastelu (palvelut, etuudet ja työhön osallistuminen) em. työkykyryhmille. Hankkeessa on rakennettu runko mikrosimulointimallille, jolla voidaan tuottaa tietoa, miten eri muutokset vaikuttavat työhön osallistumiseen työkykyryhmissä.

TTL:n tutkimuksen ja julkaisujen pohjalta pyritään myös tukemaan suoraan työyhteisöjä ja johtamista sekä tukemaan työympäristöjen kehittämistä. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen (JOTPA) rahoittamassa hankkeessa kokeiltiin yleisivistävän koulutuksen varassa oleville työpaikkojen kautta järjestettävää koulutukseen motivoimista ja tutkittiin hakevan toiminnan vaikuttavuutta. Työkyvyn tila Suomessa -tutkimuksesta julkaistiin vertailutuloksia työikäisen väestön ryhmittelystä työkyvyn perusteella. Työn Suomi ja Miten Suomi voi? -tutkimusten tuloksia julkaistiin vuonna 2024. Työelämä-tiedossa julkaistiin 4 uutta ja 10 päivitettyä aineistosivua ja 10 analyysisivua. Katselukertojen määrä nousi 35 % verrattuna vuoteen 2023.

TTL teki myös useita julkaisuja koskien työelämän muutosten vaikutuksista työntekijöiden hyvinvointiin ja työkykyyn. Hybridityötä, sen johtamista ja työtiloja käsittelevien Miksi tulla toimistolle? -hankkeen sekä erilaisten toimistotilojen, etätyön ja sairaspoissaolojen yhteyttä tutkineen HERO-hankkeen loppuraportit julkaistu ja niihin liittyen useita tieteellisiä artikkeleja. Digivihreän siirtymän ymmärtäminen ja tukeminen osana työhyvinvointia -hankkeesta julkaistu kolme siirtymän työhyvinvointivaikutuksiin liittyvää kirjallisuusselvitystä. TTL julkaisi myös Monimuotoinen ansiotyö -hankkeen loppuraportin sekä sitä koskevan tieteellisen artikkelin.

2. Varmistamme vaikuttavat etuudet ja palvelut kestäväällä tavalla

Ei kirjattuja tavoitteita viraston tulossopimuksessa.

3. Ehkäisemme ja vähennämme ihmisten eriarvoistumista (Tulostavoite: 3.3 Työ- ja toimintakyky on parantunut kaikissa väestöryhmissä ja työurat ovat pidentyneet)

Työ- ja toimintakyvyn edistäminen on keskeinen osa TTL:n tulossopimusta ja siihen liittyviä kirjauksia on paljon myös hallitusohjelmassa, kuten työterveyshuollon kehittäminen, TYÖOTE-toimintamallin laajentaminen, mielenterveysperusteisten sairauspoissaolojen puolittaminen sekä SOTE-sektorin veto- ja pitovoiman parantaminen.

TTL on vahvasti mukana työterveyshuollon kehittämisessä ja työterveysyhteistyön mallin suunnittelussa ja levittämisessä. TTL laati selvityksen mielenterveyskysymysten ennaltaehkäisyn ja hoidon porrasteisuudesta, jota hyödyntäen tullaan laatimaan suositus vuonna 2025. Työn muokkauksen toimintamallia edistettiin eri hankkeissa nivomalla toimintamalli osaksi käytäntöjä, mm. Työn muokkaus aivoinfarktin jälkeen työhön palaamisen tukena ja Työkokeilusta työelämään -hankkeissa.

TYÖOTE-toimintamallia on viety osaksi hyvinvointialueiden toimintaa suunnitelmien mukaisesti yhteistyössä työterveyshuollon ja erikoissairaanhoidon kanssa. Lisäksi toimintamallin jalkauttaminen työterveyshuollon ja perusterveydenhuollon yhteistyöhön aloitettiin kolmella hyvinvointialueella. Yhteistyö käynnistettiin myös YTHS:n kanssa.

Hallitusohjelmassa kirjattuun vaihdevuosisioireiden hyvään hoitoon ja työterveysyhteistyön tehostamiseen haettiin ESR-rahoitusta ja hanke alkaa 1.1.2025. Työterveyshuollon palveluntuottajille toteutettiin kysely vaihdevuosisioireiden hoitokäytännöistä. TTL kokosi tutkimustietoa vaihdevuosien yhteydestä työkykyyn. Työterveyshuollon tietokantaraportteja on kehitetty kuvaamaan paremmin työterveysalaa yhteistyössä THL:n kanssa.

Hallitusohjelman mukaisesti TTL on jatkanut TYÖ2030-ohjelman toimeenpanoa ohjelmasta laaditun toimintasuunnitelman mukaisesti. TTL toteutti TYÖ2030-ohjelmassa 20 työelämän muutosta käsittelevää Tulevaisuusvuoropuhelua eri toimialoilla, valtakunnallisen Johtajuusbarometri 2024:n sekä Työelämäfoorumi24 -tapahtuman. Ikääntyneiden työntekijöiden työkyky -hankkeessa tuotettiin kolme katsausartikkelin käsikirjoitusta, jotka käsittelevät työttömyysriskiä, varhaiseläkkeelle siirtymisen riskiä sekä työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymisen riskiä keski-ikäisillä työntekijöillä. TTL käynnisti myös uuden tutkimushankkeen, jonka tavoitteena on tutkia osa-aikatyön työuravaikutuksia.

Työkykyohjelman tutkimusosiossa tehtiin kolmen vuoden polkutarkastelu (palvelut, etuudet ja työhön osallistuminen) hankkeessa tunnistetuille työkykyryhmille.

Mielenterveyden tuen keinot ja menetelmät -hanke eteni suunnitellusti ja hankkeelle asetettu määrällinen tavoite työpaikkojen saavuttamisesta on ylitetty. TTL on seurannut ja tuottanut tietoa hyvinvointialueille työhyvinvoinnista. Sote-sektorin palautuslaskuri ja rekisteripohjaiset laskuritulokset julkaistiin usealle hyvinvointialueelle. TTL valmisti katsausta nuorten työelämään kiinnittymisen vaikuttavista keinoista. Mielenterveyshankkeessa tuotettiin taide-, kulttuuri- ja tapahtuma-alalle valmennus- ja vertaisryhmämalli, joka pilotoitiin ja julkaistiin.

Mielenterveyden työkalupakki -hankkeessa tuotettiin ikäryhmittäistä trenditietoa erikoissairaanhoidon mielenterveysdiagnooseista, mielenterveysperusteisista sairauspoissaoloista sekä mielenterveysperusteisista työkyvyttömyyseläkkeistä sotealan sekä taide-, kulttuuri- ja tapahtuma-alan ammateissa verrattuna muihin ammatteihin. Tuloksista tehtiin myös tieteellinen artikkelikäsikirjoitus. Lisäksi TTL osallistui myös

Mielenterveysstrategian ja itsemurhien ehkäisyohjelman asiantuntijaryhmään, Mielenterveyden edistämisen ministeriöiden välisen yhteistyöryhmän työhön sekä periaatepäätöksen valmisteluun, mielenterveysellipsin sekä mielenterveyspoolin toimintaan.

Työturvallisuuslain soveltamisopasta päivitettiin Mielenterveyden tuen keinot ja menetelmät -hankkeen osana. Lisäksi hankkeessa toteutettiin osallistamistyökalu työpaikoille työhyvinvoinnin kehittämiseen työn riski- ja voimavaratekijöiden pohjalta ja käynnistettiin kyselyn kehittäminen työn voimavara- ja riskitekijöiden tunnistamiseksi.

Lääkäri työkykyä tukemassa – ja Työkyvyn tuen johtaminen sosiaali- ja terveydenhuollossa koulutukset julkaistiin kesällä 2024. Työkyvyn tuki -koulutuksesta on pidetty webinaareja hyvinvointialueilla ja koulutus on julkaistu ruotsiksi. Koulutus on myös viety osaksi Työkyvyn tuen Digiopasta. Koulutusta on hyödynnetty useissa ammattikorkeakouluissa osana Työkykykoordinaattorikoulutusta ja muussa opetuksessa.

Ammattikorkeakoulujen järjestämästä työkykykoordinaattorikoulutuksen arvioinnista julkaistiin loppuraportti, joka jaettiin kaikille työkykykoordinaattorikoulutusta järjestäville tahoille ja sen pohjalta tehtiin kaksi tieteellistä artikkelia. Kykyviisarin leviämistä ja juurtumista edistettiin tukemalla THL:n toteutusta, tekemällä kv-yhteistyötä (Tanska) sekä muokkaamalla Kykyviisari-kyselyn sisältöjä TE-uudistuksen myötä.

4. Edistämme sukupuolten tasa-arvon toteutumista

Ei kirjattu tavoitteita viraston tulossopimuksessa.

5. Parannamme elin- ja työympäristön terveyttä ja turvallisuutta (Tulostavoitteet: 5.1 Työllisyyden edistäminen ja työelämän kehittäminen ja 5.2 Ihmisten ja ympäristön yhteistä terveyttä on edistetty poikkihallinnollisesti)

TTL on tulossopimuksen tavoitteiden mukaisesti valmistellut sitovan raja-arvon ja biologisen ohjeraja-arvon muistiot lyijylle ja sen epäorgaanisille yhdisteille, orgaanisille lyijy-yhdisteille sekä nikkelille ja sen epäorgaanisille yhdisteille sekä osallistunut asbestidirektiivin kansallisen toimenpanon valmisteluun.

Digivihreän siirtymän edistäminen ja työhyvinvointinäkökulma -hanke edistyi suunnitellusti. TTL on laatinut aiheesta useamman selvityksen koskien muun muassa ilmastomuutoksen vaikutuksia työn arjessa. TTL osallistui myös VNK:n tulevaisuusselonteon valmisteluun digivihreän siirtymän hyvinvointinäkökulmia esille tuoden.

TTL osallistui aktiivisesti sotealan veto- ja pitovoimaa edistävään Hyvän työn ohjelmaan. Sotetyön veto- ja pitovoimaa koskevat tutkimus- ja kehittämishankkeet ja selvitykset ovat edenneet suunnitellusti. Lisäksi TTL on ollut mukana sotealan uusia tekoilyä hyödyntäviä ratkaisuja pilotoivien toimijoiden ja verkostoissa. Lisäksi TTL julkaisi useita tieteellisiä artikkeleita sotetyön eettisen kuormituksen hallinnasta ja sotealan veto- ja pitovoimasta.

Tavoitteita on toteutettu mm. työturvallisuuslain sovellusoppaassa, josta työpaikat löytävät ohjeita paitsi lain soveltamiseen, niin myös parhaita käytäntöjä eri tilanteiden hallintaan sekä laajat linkitykset erilaisiin lisätietoihin. Lisäksi eri hankkeissa (mm.

Puolustusvoimien tutkimusohjelman kautta) edistetään uuden tiedon tuottamista ja implementointia.

Osana väkivallan vähentämistä hoito- ja pelastusalan organisaatiossa TTL viesti Epäasiallinen kohtelu hallintaan -minioppaasta ja osallistui pelastusalan nollatoleranssi syrjinnälle ja häirinnälle -hankkeen ohjausryhmään. Pelastusalan toteutettava työhyvinvointikysely pilotti on edennyt suunnitelman mukaisesti. Pilottiin on saatu suunnitelman mukaan neljä pelastuslaitosta, jotka eivät ole vielä Työterveyslaitoksen työhyvinvointikyselyissä mukana. Sisäministeriö on ollut mukana pilotin suunnittelussa.

C-päivystyksen kehittämiseen liittyvät toimet vuodelle 2024 on toteutettu suunnitellun mukaisesti. OVA-ohjeiden osalta on käynnistetty vaaraetäisyyksimallinnukseen liittyvä yhteistyö Ilmatieteen laitoksen kanssa ja kehitetty altistumisen arviointiin liittyvää ohjeistusta (biomonitorointi). Arktinen C-valmius ja suojautuminen -hanke etenee suunnitellusti, yhteistyössä kolmen pelastuslaitoksen kanssa.

TTL Suomen koordinaatiokeskuksena (FOP) hoiti Euroopan työterveys- ja työturvallisuusviraston (EU-OSHA) asioita jakaen ja levittäen EU-OSHA-tietoutta kansallisesti.

Kansallisen sisäilma ja terveys -ohjelman tavoitteet ja tehtävät toteutuivat vuonna 2024 suunnitellusti, mutta ohjelman rahoituksen päättymisen vuoksi Työterveyslaitos tukee jatkossa ohjelman toimia viestinnän ja koulutuksen keinoin osana muuta vaikuttamistyötä. TTL osallistui myös terveydensuojelulain valmistelutyöhön.

6. Viraston toiminnalliset tavoitteet

Muiden toiminnallisten tavoitteiden osalta TTL on laatinut tilinpäätöksen yhteydessä vuosi- ja kestävyysraportin vuodelta 2024. Laitoksen vastuullisuusohjelmalla vuosille 2024-2030 pyritään kohti CSRD-direktiivin mukaista raportointia. TTL päivitti myös tietoturvariskien arvionsa.

Työtyytyväisyysindeksi (3,66) laski hieman edellisestä vuodesta. Arvio Työterveyslaitoksesta hyvänä työpaikkana (3,67) laski hieman, ollen myös alle laitoksen asettaman tavoitteen (4,0).

7. Taloudellinen asema (rahoitus)

Työterveyslaitoksen tulos vuonna 2024 oli 1,2 miljoonaa euroa ylijäämäinen, verrattuna vuoden 2023 tulokseen, joka oli 20 000 euroa alijäämäinen. Valtionosuus kattoi koko toiminnan kustannuksista 49 prosenttia ja loppuosuus katettiin TTL:n maksullisella toiminnalla sekä tutkimus- ja kehitysrahoituksella.

Toiminnan tuotot vuonna 2024 olivat 25,8 miljoonaa euroa. Tuotot kasvoivat edelliseen vuoteen nähden 0,2 miljoonalla eurolla. Työterveyslaitokselle myönnetty valtionosuus vuonna 2024 oli 24,4 miljoonaa euroa. Tilivuoden tuloutettu valtionosuutemme oli yhteensä 23,4 miljoonaa euroa. Valtionosuuden siirtomäärärahakanta nousi 0,8 miljoonaa euroa ja oli vuoden 2024 päättyessä 7,8 miljoonaa euroa.

Vuonna 2024 TTL:n kokonaismenot olivat 50,5 miljoonaa euroa. Käyttömenot ja henkilökulut vuonna 2024 olivat 48,7 miljoonaa euroa. Ne laskivat vuoden 2023 tasolta, joka oli 49,8 miljoonaa euroa. Pitkävaikutteiset menot olivat 1,8 miljoonaa euroa, jotka laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 0,6 miljoonaa euroa. Taseen loppusumma oli

66,4 miljoonaa euroa vuonna 2024. Vuoteen 2023 verrattuna taseen loppusumma laski 0,2 miljoonaa euroa.

3. Valtiotalouden tarkastusviraston ja muiden tarkastusten huomiot

KPMG on antanut 8.5.2025 tarkastuskertomuksen TTL:n tilinpäätöksestä. Tilintarkastajan mukaan tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan laitoksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta sekä laitoksen kirjanpito ja sisäinen valvonta on muutamia havaintoja lukuunottamatta asianmukaisesti järjestetty.

4. Toimenpiteet

4.1 Virastolle ehdotetut toimenpiteet

TTL huomioi ja pyrkii korjaamaan mahdollisimman pian tilintarkastajan raportissaan nostamat havainnot erityisesti lomaoikeuksien seurantaa ja hankintapäätöksiä koskien. Työterveyslaitoksen tulee jatkaa työtään valtionosuus- ja liiketoiminnan eriyttämiseksi sekä tukea laitosta koskevan lainsäädännön valmistelutyötä.

4.2 Sosiaali- ja terveysministeriön toimenpiteet

Sosiaali- ja terveysministeriö jatkaa yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa valtionosuus- ja liiketoiminnan eriyttämisen seurannan, valvonnan ja raportoinnin kehittämistä sekä laitosta koskevan lainsäädännön uudistamisen valmistelua.

Helsingissä 12.6.2025

Sosiaaliturvaministeri

Sanni Grahn-Laasonen

Kansliapäällikkö

Veli-Mikko Niemi

JAKELU

TIEDOKSI

Ministeriön osastot
Tulossopimusten valmisteluryhmien puheenjohtajat ja
sihteerit
Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Sosiaali- ja terveysministeri
Tarkastuspäällikkö

VN/18394/2025-STM-5

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Niemi Veli-Mikko 91208466K

2025-06-12

Grahn-Laasonen Sanni 913083056

2025-06-17